

Z A K O N
O IZMENI ZAKONA O UREĐENJU SUDOVA

Član 1.

U Zakonu o uređenju sudova („Službeni glasnik RS”, br. 116/08, 104/09, 101/10, 31/11 – dr. zakon, 78/11 – dr. zakon, 101/11, 101/13, 40/15 – dr. zakon, 106/15, 13/16 i 108/16), u Zakonu o izmeni Zakona o uređenju sudova („Službeni glasnik RS”, broj 108/16), u članu 1. reči: „1. januara 2018.” zamenjuju se rečima: „1. januara 2019.”.

Član 2.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u odredbi člana 143. stav 2. Ustava Republike Srbije prema kojoj se osnivanje, organizacija, nadležnost, uređenje i sastav sudova uređuju zakonom.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Zakonom o uređenju sudova (dalje: ZUrS) predviđeno je da 1. januara 2018. izvesne nadležnosti prelaze sa Ministarstva pravde na Visoki savet sudstva. Reč je o nadležnostima koje čine pravosudnu upravu, shvaćenu u najširem smislu te reči. Konkretno radi se o: utvrđivanju merila za određivanje broja sudskog osoblja (član 57. stav 3. ZUrS), svi poslovi pravosudne uprave koji su navedeni u zakonu (član 70. st. 2, 4. i 5. ZUrS) i koji su trenutno podeljeni između Visokog saveta sudstva i Ministarstva pravde, donošenju Sudskog poslovnika (član 74. ZUrS), nadzoru nad primenom Sudskog poslovnika (član 75. stav 1. ZUrS), predlaganju i izvršenju budžetskih sredstava (član 83. ZUrS) i nadzoru nad trošenjem budžetskih sredstava za rad sudova (član 84. ZUrS).

Narodni poslanik dr Aleksandar Martinović, koji je bio i predsednik Odbora za ustavna pitanja i zakonodavstvo Narodne skupštine, u obliku inicijative, osporio je pred Ustavnim sudom ustavnu zasnovanost svih odredaba Zakona o uređenju sudova koje predviđaju predstojeći prelazak nadležnosti sa ministarstva na Visoki savet sudstva.

Inicijativom je osporena odredba člana 70. Zakona o uređenju sudova, koja glasi:

„Pravosudna uprava se stara o sprovođenju zakona i drugih propisa u vezi sa uređenjem i radom sudova.

Poslove pravosudne uprave vrše Visoki savet sudstva i ministarstvo nadležno za pravosuđe.

Poslovi pravosudne uprave koje vrši Visoki savet sudstva su: donošenje uputstva za sastavljanje izveštaja o radu sudova; utvrđivanje opštih smernica za unutrašnje uređenje sudova; vođenje ličnih listova sudija, sudija porotnika i sudskog osoblja; predlaganje dela budžeta za rad sudova za tekuće rashode, osim rashoda za sudsko osoblje i održavanje opreme i objekata, kao i raspodelu ovih sredstava; vršenje nadzora nad namenskim korišćenjem budžetskih sredstava i vršenje nadzora nad finansijskim i materijalnim poslovanjem sudova.

Poslovi pravosudne uprave koje vrši ministarstvo nadležno za pravosuđe su: praćenje rada sudova; prikupljanje statističkih i drugih podataka o radu sudova; davanje saglasnosti na pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mesta u sudu; nadzor nad postupanjem u predmetima u propisanim rokovima i postupanjem po pritužbama i predstavkama; predlaganje dela budžeta za rashode za sudsko osoblje i za održavanje opreme i objekata, kao i raspodela ovih sredstava; predlaganje dela budžeta za investicije, projekte i druge programe za rad pravosudnih organa; staranje o smeštajnim uslovima, opremanju i obezbeđenju

sudova; nadzor nad finansijskim i materijalnim poslovanjem sudova i Visokog saveta sudstva; uređenje i razvoj pravosudnog informacionog sistema; razvoj i sprovođenje kapitalnih projekata i drugih programa za pravosudne organe; postavljanje i razrešenje sudskih veštaka i tumača.”.

Inicijativom je osporen i član 32. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o uređenju sudova („Službeni glasnik RS”, broj 101/13), koji je glasio:

„Nadležnosti ministarstva nadležnog za pravosuđe iz člana 57. stav 3, člana 70. st. 2, 4. i 5, člana 74. stav 2. i člana 75. stav 1, od 1. juna 2016. godine preuzima Visoki savet sudstva.

Nadležnosti ministarstva nadležnog za pravosuđe propisane u čl. 83. i 84, prestaju od 1. juna 2016. godine.

Visoki savet sudstva od 1. juna 2016. godine preuzima od ministarstva nadležnog za pravosuđe prava, obaveze, predmete i arhivu koji su potrebni za vršenje preuzetih poslova iz stava 1. ovog člana.

Visoki savet sudstva preuzima od 1. juna 2016. godine i državne službenike i nameštenike u ministarstvu nadležnom za pravosuđe koji rade na poslovima iz preuzetog delokruga.”.

Argumentacija narodnog poslanika dr Alekandra Martinovića zasniva se na tvrdnji da pravosudna uprava utiče na vršenje sudijske funkcije i sudske vlasti, ali da po prirodi stvari ne može da zadre u sudijsku nezavisnost, čije očuvanje je osnovna ustavna uloga Visokog saveta sudstva. Poveravanje pravosudne uprave Visokom savetu sudstva stoga nema uporište u Ustavu, prema kome je Visoki savet sudstva institucija sudijske nezavisnosti (to je „primarna funkcija Visokog saveta sudstva” rečeno terminologijom Ustavnog suda). Pored toga, kao prepreka prelasku nadležnosti uzima se potreba za očuvanjem ustavnog načela podele vlasti i međusobne kontrole i ravnoteže zakonodavne, izvršne i sudske vlasti.

Rešavajući o inicijativi narodnog poslanika dr Aleksandra Martinovića, Ustavni sud je rešenjem IUz-34/2016 od 24. novembra 2016. godine pokrenuo postupak za ocenu ustavnosti odredaba člana 32. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o uređenju sudova („Službeni glasnik RS”, br. 101/13 i 13/16) i odredaba člana 70. Zakona o uređenju sudova („Službeni glasnik RS”, br. 116/08, 104/09, 101/10, 31/11-dr. zakon, 78/11-dr. zakon, 101/11, 101/13, 40/15-dr. zakon, 106/15 i 13/16). Navedenim rešenjem je i zvanično pokrenut postupak u kome se ocenjuje ustavnost osporenih odredaba Zakona o uređenju sudova.

Posredi su odredbe kojima je određen prenos nadležnosti sa Ministarstva pravde na Visoki savet sudstva. Stoga, treba sačekati konačan stav Ustavnog suda o tome da li je predviđen prelazak nadležnosti sa Ministarstva pravde na Visoki savet sudstva saglasan Ustavu ili nije.

Ono što je od posebnog značaja jeste da bi eventualna odluka Ustavnog suda o neustavnosti navedenih odredaba Zakona o uređenju sudova, koja bi bila doneta posle prelaska nadležnosti sa Ministarstva pravde na Visoki savet sudstva (posle stupanja na snagu navedenih odredaba), nalagala povraćaj u pređašnje stanje, koji bi, s obzirom na prirodu materije, bio veoma težak (državni službenici koji bi iz Ministarstva pravde bili preuzeti u Visoki savet sudstva morali bi da se „vrate” u

Ministarstvo pravde, isto važi i za predmete, postavlja se pitanje šta sa preuzetim obavezama i kakva je pravna sudbine opštih i pojedinačnih pravnih akata koje bi doneo Visoki savet sudstva itd.).

Pored toga, ističemo da je Ministarstvo pravde započelo rad na izmenama Ustava u delu koji se odnosi na organizaciju pravosuđa, što predstavlja jednu od obaveza iz Akcionog plana za Pregovaračko poglavlje 23, tako da pitanje prelaska nadležnosti sa Ministarstva pravde na Visoki savet sudstva zavisi i od konkretnih rešenja koje će sadržati ustavne promene.

Iz istog razloga je i u predlogu Zakona o budžetu Republike Srbije za 2018. godinu predloženo da budžetska sredstva opredeljena za rad Ministarstva pravde sadrže i sredstva koje se odnose na vršenje nadležnosti u poslovima pravosudne uprave prema postojećim nadležnostima tog ministarstva.

Pored navedenog, u toku je veći broj postupaka javnih nabavki koje Ministarstvo pravde sprovodi u cilju rekonstrukcija sudskih zgrada i nabavke informatičke opreme za potrebe sudova, a koji ne mogu biti okončani do kraja 2017. godine. Takođe, poslednjim izmenama i dopunama Zakona o ministarstvima, iz juna meseca 2017. godine, Ministarstvu pravde su dodate nadležnosti koje spadaju u poslove pravosudne uprave, kao što su održavanje, razvoj i koordinisanje pravosudnog informacionog sistema i programiranje, sprovođenje i praćenje projekata koji se finansiraju iz sredstava pretpripravnih fondova Evropske unije iz delokruga tog ministarstva.

Stoga se predlaže odlaganje stupanja na snagu odredbe Zakona o prenošenju nadležnosti poslova pravosudne uprave sa Ministarstva pravde na Visoki savet sudstva, za još godinu dana.

III. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINAČNIH REŠENJA

Preuzimanje nadležnosti odlaže se na još jednu godinu dana, tačnije do 1. januara 2019. godine (član 1).

Predviđeno je da ovaj zakon stupi na snagu osmog dana od dana njegovog objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije” (član 2).

IV. FINANSIJSKA SREDSTVA POTREBNA ZA PRIMENU ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbediti finansijska sredstva u budžetu Republike Srbije.

V. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Predlaže se da se Zakon o izmeni Zakona o uređenju sudova donese po hitnom postupku, iz razloga što bi nedonošenje zakona po hitnom postupku moglo da prouzrokuje štetne posledice po rad državnih organa.

**PREGLED ODREDBE ZAKONA O UREĐENJU SUDOVA KOJA SE
MENJA**

Član 1.

U Zakonu o uređenju sudova („Službeni glasnik RS”, br. 116/08, 104/09, 101/10, 31/11 – dr. zakon, 78/11 – dr. zakon, 101/11, 101/13, 40/15 – dr. zakon, 106/15 i 13/16), u Zakonu o izmeni Zakona o uređenju sudova („Službeni glasnik RS”, broj 13/16), u članu 1. reči: „1. januara 2017.” zamenjuju se rečima: „~~1. januara 2018.~~ 1. JANUARA 2019.”.

IZJAVA O USKLAĐENOSTI PROPISA SA PROPISIMA EVROPSKE UNIJE

1. Ovlašćeni predlagač propisa: Vlada

Obrađivač: Ministarstvo pravde

2. Naziv propisa

Predlog zakona o izmeni Zakona o uređenju sudova
Draft Law on Amendmend to the Law on Organization of Courts

3. Usklađenost propisa sa odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Srbije sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) (u daljem tekstu: Sporazum):

a) Odredba Sporazuma koja se odnose na normativnu sadržinu propisa,

Naslov VII. – Pravosuđe, slobode i bezbednost, u okviru kojeg je član 80 – Jačanje institucija i vladavina prava.

b) Prelazni rok za usklađivanje zakonodavstva prema odredbama Sporazuma,

v) Ocena ispunjenosti obaveze koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma,

Naslov VII. – Pravosuđe, slobode i bezbednost, u okviru kojeg je član 80 – Jačanje institucija i vladavina prava.

g) Razlozi za delimično ispunjavanje, odnosno neispunjavanje obaveza koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma,

d) Veza sa Nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina Evropske unije.

- /

4. Usklađenost propisa sa propisima Evropske unije:

a) Navođenje odredbi primarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima,

b) Navođenje sekundarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima,

v) Navođenje ostalih izvora prava Evropske unije i usklađenost sa njima,

g) Razlozi za delimičnu usklađenost, odnosno neusklađenost,

d) Rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti propisa sa propisima Evropske unije.

- /

5. Ukoliko ne postoje odgovarajuće nadležnosti Evropske unije u materiji koju reguliše propis, i/ili ne postoje odgovarajući sekundarni izvori prava Evropske unije sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost treba obrazložiti tu

činjenicu. U ovom slučaju, nije potrebno popunjavati Tabelu usklađenosti propisa. Tabelu usklađenosti nije potrebno popunjavati i ukoliko se domaćim propisom ne vrši prenos odredbi sekundarnog izvora prava Evropske unije već se isključivo vrši primena ili sprovođenje nekog zahteva koji proizilazi iz odredbe sekundarnog izvora prava (npr. Predlogom odluke o izradi strateške procene uticaja biće sprovedena obaveza iz člana 4. Direktive 2001/42/EZ, ali se ne vrši i prenos te odredbe Direktive).

-/

6. Da li su prethodno navedeni izvori prava Evropske unije prevedeni na srpski jezik?

-/

7. Da li je propis preveden na neki službeni jezik Evropske unije?

Ne.

8. Saradnja sa Evropskom unijom i učešće konsultanata u izradi propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti

U postupku pripreme Predloga zakona o izmeni Zakona o uređenju sudova nije ostvarena saradnja sa Evropskom komisijom s obzirom na to da se u konkretnom slučaju radi o neznatnom obimu izmena.